

Nadějkov a Prokop Chocholoušek

Spisovatel Prokop Chocholoušek, který se narodil 18. února 1819 v Sedlci, je dnes už téměř zapomenutým autorem. Jeho historické romány a povídky byly však ve své době velmi oblíbený - Chocholoušek byl nazýván „českým Walterem Scottem“ – a významná byla i jeho činnost novinářská.

Četné Chocholouškovy texty dokládají, že ani při nelehkém životě ho neopouštěl smysl pro humor.

Jak by se drahotě předejít a dobrým časům nadejít dalo.

Po dobrém a dlouhém rozvážení jsme se prozatím usnesli o některé tohoto důležitého návrhu se týkající punkty, a ty tedy také prozatím obecenstvu sdělujeme.

Chceme totiž k tomu oučelu ponavrhnout a žádat, má-li se skutečně a trvanlivě drahotě předejít a dobrým časům nadejít, aby:

1. všeho co nejdříve v hojnosti bylo a všecko co nejdříve lacinější bylo.

2. Aby co možná již od 1. slepice větší vejce nesly.

3. Aby co možná již letos sklízely se brambory loupané, maštěné a s cibulkou, a tak aby budoucně již vždycky rostly.

4. Aby hrách rost hned již vařený, při čemž by i ta výhoda byla, že by se vařit nemusel, a tak by se peněz i za dříví přihospodařilo.

5. Kde by lidé na chléb neměli, ať si napekou doma buchet a prozatím těmi se spokojí.

6. Aby lidé zvykli si umíratí bez doktorů, a tak aby aspoň smrt zadarmo byla.

7. Aby se telecí maso emancipovalo a tak povýšeno bylo na hovězí, přitom však svou lacinou telecí cenu aby podrželo; tak by se dalo docílit, že by hovězí maso bylo lacinější.

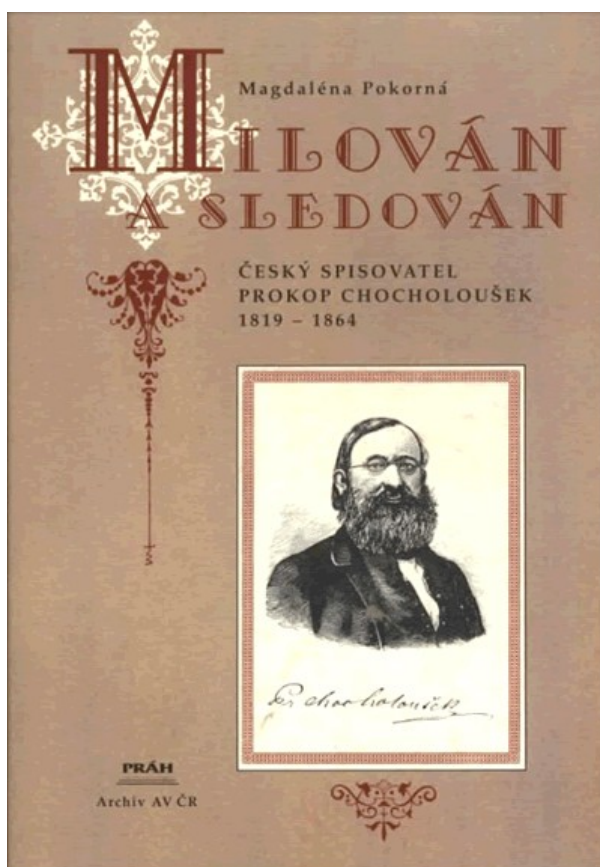
8. Aby se zvláštním zákonem ustanovilo, aby se člověku jen tenkrát jíst chtělo, když má co.

9. Aby chudý přepustil boháči něco apetitu a boháč chudému něco pro apetit, tak aby oběma stranám bylo spomoženo.

Přátelství s A. Č. Fikarem

U nadějkovského faráře A. Č. Fikara pobýval Chocholoušek už v letech 1859 -1861, když byl pro své radikální názory rakouskou policií vykázán z Prahy do domovské obce. V Sedlci zůstal bez rodiny, bez kontaktů na vydavatele, bez možnosti studovat historické prameny, které ke své práci potřeboval a tedy zcela bez prostředků k oživě. Navíc byl obtěžován stálým policejním dozorem. Návštěvy u farářů v okolních vesnicích, které ovšem musel vždy předem nahlásit, mu doslova pomáhaly zahnat hlad.

Teprve v r. 1861 směl Chocholoušek odejít do Prahy, kde získal zaměstnání v listech Čas a Hlas. Bohužel brzy musel Prahu znovu opustit, tentokrát „aby čerstvým vzduchem venkovským své zdraví posílil“ - v r. 1863 jej postihlo těžké onemocnění. Rozhodl se, jak píše A. Č. Fikaroví dne 5. 6. 1864, „obrátni poutnickou hůl svou tam, kde nebe se klene nad krajinou od Chyšek až k Jistebnici, a v jejímžto středu mezi nevelkými pahorky, jimiž se potok s jistou známou tůní vine, leží idylický Nadějkov.“

Přes veškerou péči, kterou mu v Nadějkově věnovali a povzbuzení, které mu přinesla návštěva jeho syna Otakara a Jana Nerudy, se už neuzdravil a 5. 7. 1864 zde zemřel. Jeho pohřeb se stal skutečnou manifestací - v průvodu, podle dobové zprávy, kráčela školní mládež, pak šli s dvěma hudbami cechové z Nadějkova a Jistebnice s prapory, učitelstvo a zpěvácký spolek z Milevska. Duchovních za rakvi šlo šest, v jejich čele Antonín Bouček, farář z Malé Chýšky. Za nimi kráčel veden Em. Vávrou Chocholouškův syn Otakar, nadějkovský farář Fikar se sestrou, paní hraběnka Kokořová, sedlecký okresní Meergans a j. je následovali....“

(Citáty v textu jsou z knihy PhDr. Magdaleny Pokorné „Milován a sledován“, kterou vydalo nakladatelství Práh v roce 2001).

Chocholouškův pomník

V r. **1869** se Nadějkovští v tisku ohrazovali proti tomu, že by „nám všem posvátné ostatky zvěčnělého Prokopa Chocholouška“ měly být přeneseny do Sedlce, uspořádali oslavy jeho nedožitých 50. narozenin (průvod s pochodněmi, zpěv, hudba, divadlo, školní akademie...), rozhodli se vyhlásit sbírku a spisovateli postavit na hřbitově důstojný náhrobek.

Obecní zastupitelstvo se v srpnu 1871 obrátilo dopisem se žádostí o podporu na spolek Svatobor, ale úspěch zaznamenala až snaha spolku jihočeských akademiků Štítiny, kteří v lednu 1878 vytvořili Komitét pro postavení pomníku. Do listopadu téhož roku získali téměř 200 zlatých, přičemž redakce Národních listů, v nichž působil Chocholouškův přítel Jan Neruda, přispěla jednou čtvrtinou této sumy, také spolek Svatobor přidal značnou částku.

Odhalení pomníku dne 24. 8. **1879** se zúčastnily „bezčetné zástupy lidu domácího i přespolního“ a bylo provázeno velkolepou slavností: prapory vlály z oken, cestu vroubily slavobrány, květinová výzdoba a portréty oslavencovy, plály bengálské ohně, na hřbitově zněly smuteční zpěvy a v zámeckém parku dostaveníčko pro Chocholouškovu příznivkyni, hraběnkou Kokořovou. Byla sloužena slavná mše svátá, řeč u pomníku, ozdobeného mnohými věnci, pronesl řeč Josef Barák a večer na nádvoří zámku vyvrcholil recitací oslavné Heydukovy básně. O průběhu oslav se - ve fejetonu Prokop Chocholoušek - zmínil v Národních listech Jan Neruda.

PROKOP CHOCHOLOUŠEK.

Tichounký Nadějkov bude nyní svědkem slavnosti Chocholouškovy. Patnácte tomu let, co tam na přívětivé faře Chocholoušek po trapné nemoci skonal v náručí svého přítele Fikara; nyní teprv bude hrob jeho označen pomníkem důstojným. Také ještě po smrti byl jeho osud týž, jaký za živa: Chocholoušek jmenován často, velmi často — nevyznamenán ale nijak.

Jan Neruda: Podobizny a karikatury

Pomník spisov. Fr. Chocholouška
& Mariekové..

Pro národop. výst. fot. Čeněk Habart, učitel.

Pomník na fotografii Čenka Habarta, 1895

Vzpomínkové slavnosti

Při příležitosti 50. výročí spisovatelova úmrtí v r. **1914** se konala pouť k jeho hrobu a na zdi nadějkovské fary byla odhalena pamětní mramorová deska. Jejím autorem (i dárce) byl podle článku J. Blabola z časopisu Český lid sochař Karel Fink-Stratelli z Manětína. Rám z hořického pískovce k desce věnoval majitel lomů p. J. Jedlička z Votic.

„Před odhalením desky promluvil JUDr. Karel Baxa o životě a utrpení Chocholouškově. V pokojíku, kde se spisovatel zdržoval a zemřel, byly vystaveny spisy a památky po velikém trpiteli. Slavnosti, k níž byly pořízeny vkusné kovové odznaky, zúčastnilo se asi 5000 lidí, mnoho spolků, učitelských sborů a několik agrárních sdružení,“ dočteme se ve II. díle Sedlčanska, Sedlecka a Voticka od Čeňka Habarta.

Časopis „Český lid“ o slavnosti informoval na titulní stránce v článku, který začíná: „Jedno z nejlíbeznějších zákoutí naší vlasti přičinilo minulou neděli k nevšedním svým bohatým krásám přírodním několik hlubokých vzpomínek, stejně pietních, jako zasloužených...“

*Pamětní kniha
a pohlednice
s Chocholouškovým
pomníkem*

V roce **1934** byl ze Sedlce při příležitosti oslav památky Prokopa Chocholouška vypraven do Nadějkova autobus. Tři dny trvající program zahrnoval průvod na hřbitov, pokládání věnců, proslovy Karta Baxy a Jiřího Pichla, recitaci, zpěv, tábor lidu na náměstí, prohlídku úmrtní místnosti a divadlo v přírodě (Lešetínský kovář).

Dvě fotografie z představení Lešetínský kovář

Osłavy Prokopa Chochołouška

dne 5. a 6. července 1934.

1. Primátor hl. města Prahy, JUDr. Karel Baxa s manželkou po přijadu. 2. Pán s Paní Hilou, I. náměstkem primátora. 3. Primátor v rozmluvě s předstou místního komitétu, JUDr. Václavem Chybou a obecním starostou, Václavem Součkem. 4. a 6. Primátor u pomníku Chochołouška. 5. Věnce položený u pomníku primátorem Baxou, věnovaný hl. městem Prahou. 7. Primátor s chotí u vchodu do farní budovy, v poradí farář Bohudav Veselý. 8. u pomníku: Dr. Štála, Dr. Chyba, Dr. Baxa, starosta Souček. 9. Primátor Baxa a Dr. Štála u pomníku. 10. Pán. 11. Primátor s chotí a JUDr. Janem Blabolém. 12. Pán Baxová s obecním starostou v. Součkem. 13. Primátor řečníci u pomníku. 14. "s chotí na prahu farní budovy, v předstou dekanů, Dr. Chyby. 15. Primátor s chotí. Po pravé straně p. jana Pražákova, po levé p. Blabolová chotí Blabolová. 16. Senátor syndik Jiří Píchl na řečnické tribuně. 17. Pán a. "Lešetínský kovář": Jan Herma jako Václav, Věra Veselá jako Liduška. 18. Pamětní deska na farní budově. 19. Redaktor "našeho kroje" J. Kuliček v rozmluvě s Paní Chybou a starostou Součkem. 20. Hrátkující o divadle v přirodě, na zradě v. jandy ve hře "Lešetínský kovář".	21. Pán a. "Lešetínský kovář": Jan Herma jako Václav, Věra Veselá jako Liduška. 22. 24. 25. 27. Občanstvo při poslechu řeči synů - ka senátora Jiřího Píhla. 23. Redaktor Kamil Karmach, řečníci u pomníku Prokopa Chochołouška. 26. Jiří Píchl na řečnické tribuně. 28. Pán a. 19. 29. 30. Hosté sedící před tribunou u farní budovy. 31. Část vstupu při poslechu řeči Jiřího Píhla. 32. a 33. "Pány s. "Lešetínský kovář". 34. Vstup - skupina děvčat v selohých krojích před nástupem do přirody. Od leva: Šichová, Kačková, P. Kláraová, P. Koryňková, Kádrová, Zdeněkova, V. Kláraová, a J. Emuntová s družičkou učitelka Jana Karpíškova, duha řada: Lešková, K. Součeková, Volčanská, K. Kubáčová, a Stehlíková, Kašková, Lešková. 35. Typ obráz jako číslo 20.

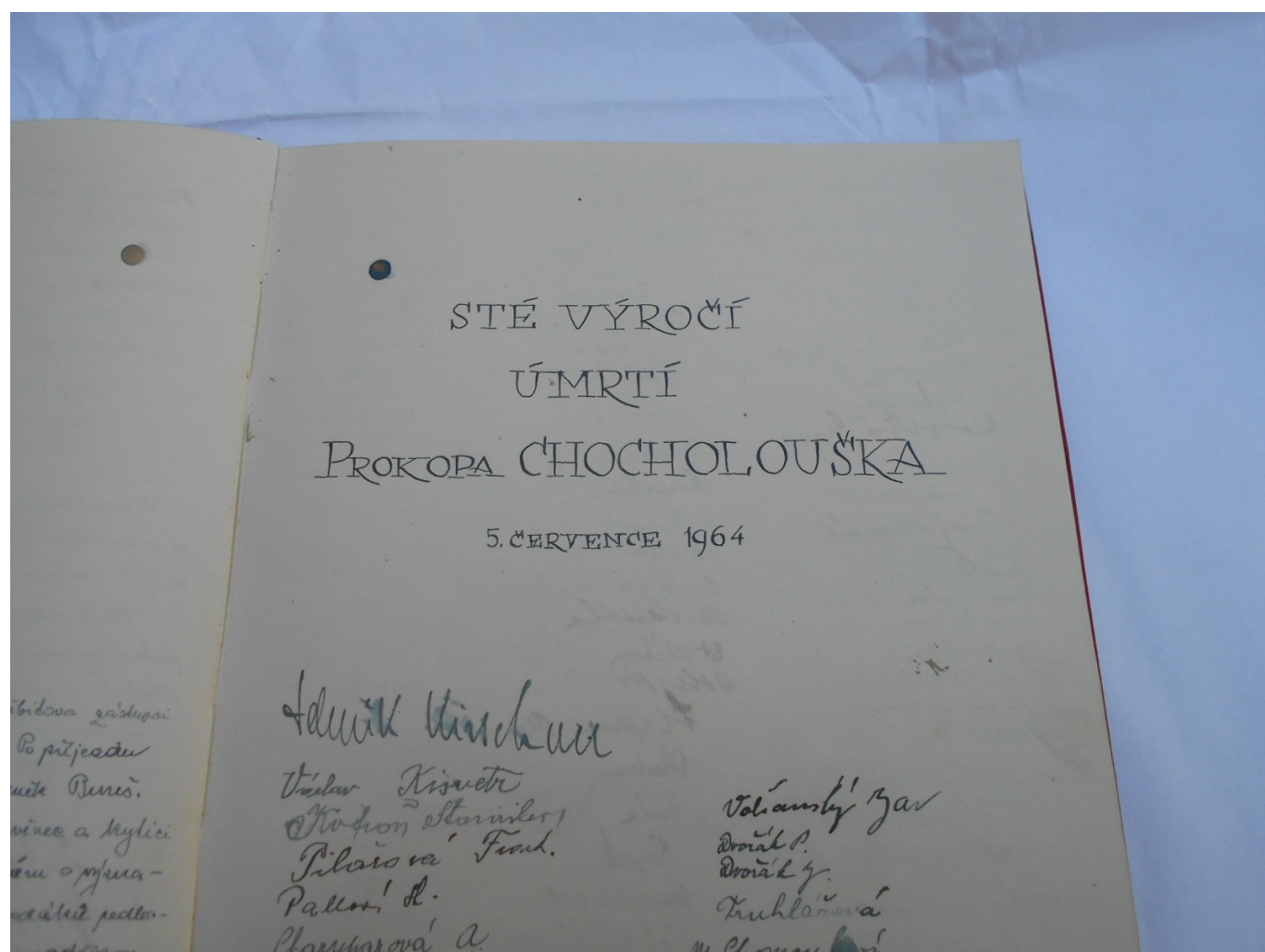
Program oslav v r. 1934

Dne 5. července 1949 přijeli do Nadějkova účastníci pietní oslavy 85. výročí Chocholouškova úmrtí, který pořádal Spolek rodáků Sedlec. Položili věnce na hřbitově a prohlédli si pamětní místnost. Obecní kronika sděluje, že „účast nadějkovských byla skrovná, poněvadž senoseč byla v plném proudu“.

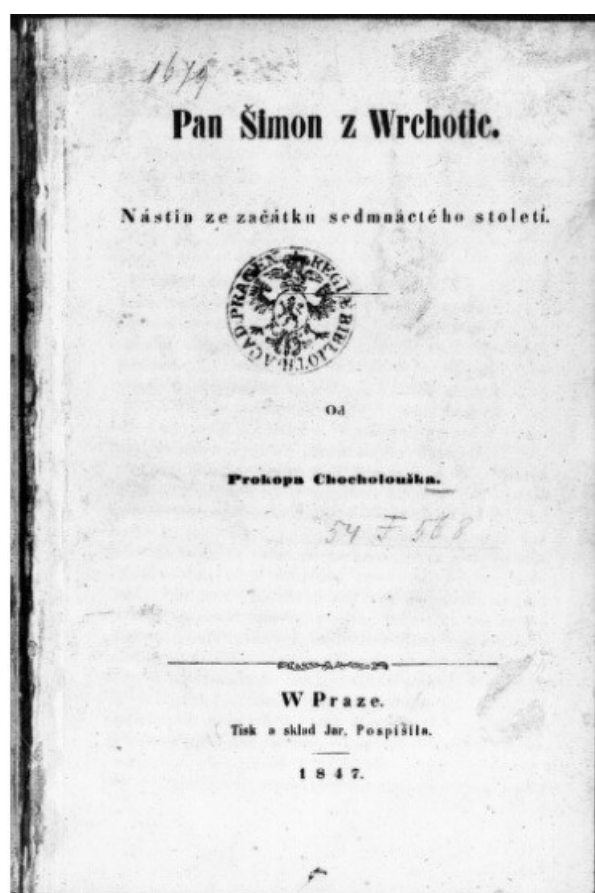
V roce 1964 byla, jak uvádí obecní kronika, k připomenutí stého výročí Chocholouškova skonu „sešlá a opuštěná úmrtní místnost oslavencova upravena občanskou svépomocí, dokonce i farní budova obílena (...), v prodejně obuvi byla vystavena zdařilá podobizna Prokopa Chocholouška od Marie Veselé.“ Přijeli hosté ze Sedlce s hudebním a literárním programem, pěvecký soubor Hlahol z Tábora, delegace ze Sedlce, Benešova a Prahy.

Dr. Zdeněk Kirschner z Památníku národního písemnictví pronesl projev a přivezl do Nadějkova Chocholouškovo dílo a dva panely s doklady o jeho životě a práci. V. Vlasák, učitel z Jistebnice, složil báseň, kterou u spisovatelova pomníku přednášely dvě pionýrky, večer pak sehrál spolek FIKAR Čapkovu „Matku“. Oslav se zúčastnila také nejstarší žijící Chocholouškova příbuzná, paní Pelich-Bartová z Rusové u Chomutova.

Další slavnost se konala 30. června **1994**. Na náměstí před farou, kde byla při této příležitosti zpřístupněna Chocholouškova pamětní místnost, zahájil oslavy pan starosta Jiří Benda. Chocholouškův odkaz přiblížila ve svém projevu paní PhDr. Magdalena Pokorná, národní písně zazpívaly děti ze základní i mateřské školy.

K Chocholouškovu pomníku na hřbitově, který zrestauroval akademický sochař František Bartoš, byly položeny květiny a program pokračoval debatou na obecním úřadě, které se zúčastnili i starostové Jistebnice a Sedlce, ředitel ZŠ pan Horný, paní učitelka Našincové, pan učitel Hedvik, autor historických románů JUDr. F. Kratochvíl a další hosté. „Nemá-li smysl připomenout si usilovnou práci jednoho lidského života, oceňovanou generacemi před námi, v čem je pak smysl naší práce, kterou považujeme za tak důležitou? Čím nahradíme lásku našich otců a matek k vlasti a rodnému hnízdu u dnešní mladé generace?“ napsal tehdy v Hlase Nadějkova pan starosta Jiří Benda.

V roce **2004** jsme si Prokopa Chocholouška připomněli divadelní hrou podle jeho historické novely Pan Šimon z Vrchotic. Odehrává na tvrzi v nedalekých Vrchoticích u Sedlce za panování Rudolfa II. Chocholoušek v ní klade důraz na ideály, za které bojoval v celém svém životě a díle: statečnost, věrnost a lásku k vlasti.

Hru nacvičili „mladší Fikaři“ Ondra Zeman, Markéta Bendová, Tomáš Chocholatý, Katka Zemanová, Honza Kozák, Vojta Štochl, Magda Kabíčková, Honza Černý, Lád'a Kotalík a Lád'a Dvorský. Scénu a rekvizity vytvořili herci rukou společnou a nerozdílnou, neocenitelná byla pro soubor pomoc a podpora profesionální nápovědy paní Sovy.

Premiéra byla v neděli o pouti, repríza pro školu ve čtvrtek 10. června.

V roce **2014** uplynulo 150 let od úmrtí Prokopa Chocholouška. Vzpomínkové shromáždění uspořádala obec a farnost v neděli 22. června.

Mše svatá, obětovaná za Prokopa Chocholouška v kostele Nejsvětější Trojice, byla v neděli ráno. Pietní vzpomínkou u pomníku na hřbitově modlitbou a kratičkým slovem zahájil Otec Jindřich Zdík vzpomínkové odpoledne. Potom se přešlo na farskou zahradu.

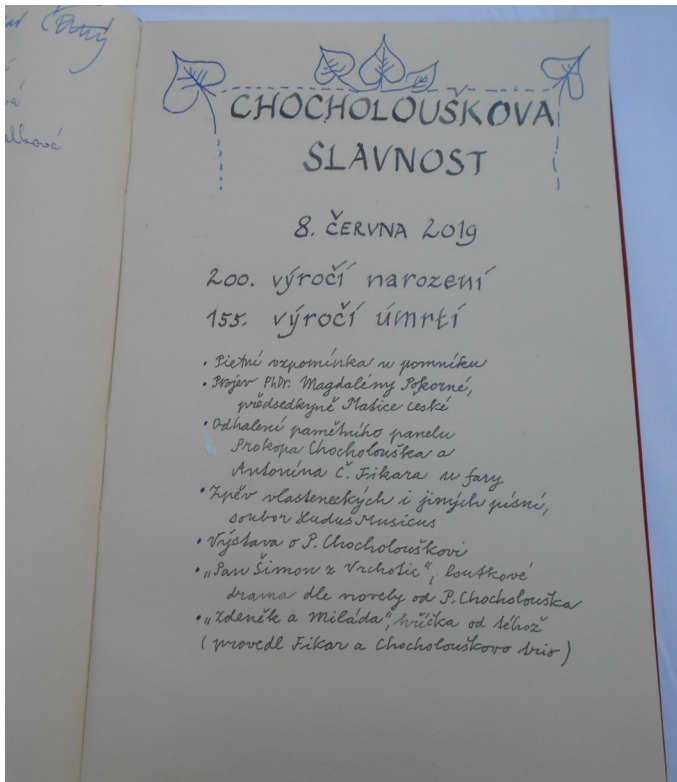
Starosta obce Zdeněk Černý přivítal přítomné a uvedl PhDr. Magdalenu Pokornou, největší znalkyni Prokopa Chocholouška. Ta spatra měla krásný proslov o jeho životě a díle.

Po zpěvu prostonárodních písní stále houstnoucí obecenstvo shlédlo divadelní scénku ze života Prokopa Chocholouška v podání školních dětí; titulní role se skvěle zhostil Vít Martínek. Potom provedla trojice Tomáš Chocholatý a Jan a Zdeněk Černí dramatické čtení hry Prokopa Chocholouška „Zdeněk a Miláda“. Program prokládaly prostonárodně vlastenecké písně zpívané Petrou Dohnalovou a Z. Černým, na flétnu doprovázel Ondra Černý.

Přítomní podepisovali Pamětní knihu chocholouškovských slavností, založenou roku 1914, a mohli se podívat do Chocholouškovy světničky na faře. Slavnost zakončila malá hostina v altánku.

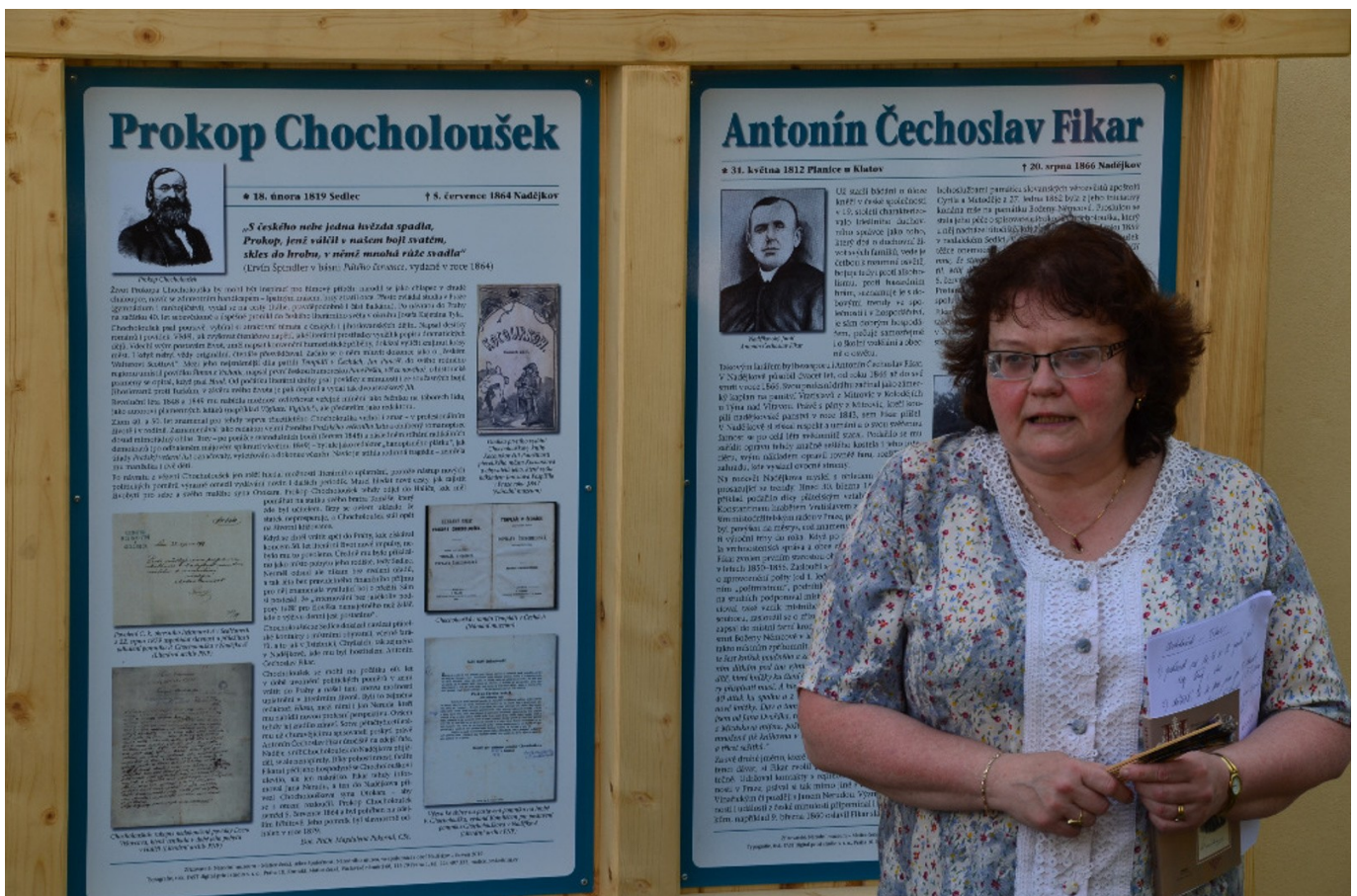

Školní děti hrají Obrazy ze života Prokopa Chocholouška

Zatím poslední Chocholoušková slavnost proběhla 15. června 2019, na Chocholouškovy nedožité 200. narozeniny.

Při této příležitosti byla na Farské zahradě odhalena deska s medailonkem Prokopa Chocholouška a P. Antonína Č. Fikara, kterou věnovala Maticе česká. O obou mužích hovořila PhDr. Magdalena Pokorná, následovalo loutkové divadlo „Pan Šimon z Vrchotic“ v podání rodiny Černých a Jiřího Jiroutka.

PhDr. Magdalena Pokorná u informačního panelu – daru Maticе české